

Nota Preventie- en Handhaving Drank- en
Horecawet

Olst-Wijhe, 5 februari 2019
Zaaknummer: 11676-2018

Inhoud

1. Algemeen.....	4
1.1 Inleiding.....	4
1.2 Evaluatie vorige nota	4
1.3 Opbouw van deze nota	5
2. Preventie.....	5
2.1 Doelstelling.....	5
2.2 Hoe gaan we dit bereiken	6
2.3 Nationaal Preventieakkoord, Naar een gezonder Nederland	6
2.4 Communicatie	7
Alcohol en gezondheid	7
Pilsie op z'n tied,maar onder de 18 niet!	8
Driemaandelijks mailupdate aan onze lokale partners	8
(Sociale) media	8
Vlog	8
Aansluiten bij de NIX-18 en BOB-campagnes	8
Documentaire studenten Windesheim	8
2.5 Educatie	9
Informatievoorziening via school: THINK	9
Alcohol en verkeer.....	9
Sport en gezondheid	9
Sport en naleving	9
IVA en training Dronkenschap en Doorschenken	9
Jeugdbeleid	9
Informatie voor ouders	10
Overige	10
2.6 Ketenbeleid	10
2.7 Inzet Mysterykids	10
3. TOEZICHT.....	11
3.1 Toezichthouders	11
3.2 Hotspots en risicoanalyse	11
3.3 Toezichtvormen	13
1. Toezicht op inrichtingen	13
2. Controle leeftijdsgrenzen bij drankverstrekkers	13
3. Controle evenementen	13
4. Incidentele controles	13
5. Hercontroles	13
6. Inzet van mysterykids.....	13
7. Controle leeftijdsgrenzen bij jongeren.....	13

8. Oog en oor toezicht	13
9. Landelijke regels internetverkoop	14
3.4 Uitgangspunten	14
Opstellen huisregels evenementen	15
Blaastest	15
Wederverstrekking	15
Belonen goed (naleef)gedrag	15
3.5 Inzet toezicht 2018-2022	15
Convenanten met sportverenigingen, supermarkten/slijterij	16
Mystery-guestonderzoek	16
Eigen verantwoordelijkheid	17
3.6 Overig toezicht/handhaving	17
Doorverwijzing naar Halt	17
Taken politie	17
4. HANDHAVING	17
4.1 Beschikbare sanctie-instrumenten	18
4.1.1 Bestuursrechtelijk	18
4.1.2 Strafrechtelijk	19
4.1.3 Uitgangspunten	19
4.1.4 Sanctiebeleid Olst-Wijhe	20
4.1.5 Hoogte dwangsom	20
5. Evaluatie	20
6. Financien	21
7. Proces en Planning	22
Bijlage: Inspraakreacties	23

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Op 1 januari 2014 is de Drank- en Horecawet (DHW) gewijzigd. Een belangrijke wijziging was de verhoging van de leeftijdsgrens voor de verkoop van alcohol van zestien naar achttien jaar. Een andere wijziging was dat gemeenten elke vier jaar een Preventie- en Handhavingsplan alcohol door de gemeenteraad moeten laten vaststellen.

Het preventie- en handhavingsplan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet. (Art. 43a DHW).

In het plan wordt aangegeven:

- wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
- welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's (als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid)
- de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

Het eerste preventie- en handhavingsplan is op 13 december 2013 door de gemeenteraad vastgesteld. Op basis van dit plan is ieder jaar een uitvoeringsplan opgesteld en door het college vastgesteld. Eind 2017 is het dit preventie- en handhavingsplan geëvalueerd. De gemeenteraad heeft op 19 februari 2018 met de evaluatie ingestemd. Aan de hand van de aanbevelingen uit de evaluatie is het nu voorliggende tweede preventie- en handhavingsplan geschreven. Dit tweede plan wordt samen met de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.2 Evaluatie vorige nota

Uit de evaluatie van de vorige nota zijn de volgende aanbevelingen naar voren gekomen:

- Preventie-activiteiten continueren en moderniseren "De aanhouder wint". Dit onder andere doen door gebruik te blijven maken van de inzet van de preventiemaatregelen van Tactus, door dezelfde boodschap uit te blijven dragen, maar de communicatie daarover te moderniseren. En dan zowel voor de preventie-activiteiten, als voor de (nieuwe) handhaving- en sanctiemaatregelen. Zo heeft de gemeenteraad aangedrongen op de continuering van en het behoud van financiële middelen voor het project Op Tijd Voorbereid op basisscholen.
- Leg de focus van de communicatie-uitingen vooral op de ouders, door bijvoorbeeld lokaal meer aan te sluiten bij de landelijke NIX-18 campagne. De kracht van herhaling!
- De gemeenteraad heeft er op aangedrongen om meer en in vertrouwen samen te werken met partners (o.a. Capellenborg, sportverenigingen en CJG).
- Handhaving- en sanctiemaatregelen uitbreiden en hierover goed communiceren. Hieronder valt ook een onderzoek naar de mogelijkheden van het beboeten van kopers en gebruikers en niet alleen verkopers. De gemeenteraad drong aan op een onderzoek naar alternatieve handhaving.

Uit de evaluatie is gebleken dat eenieder in een gemeenschap, zoals de ouders, de vrienden, de sportclub, de supermarkt, de horeca, de school invloed heeft op de ontwikkeling van een kind. Het gezegde luidt namelijk niet voor niets:

"It takes a village to raise a child"

Tot deze ontwikkeling behoort ook verantwoord alcoholgebruik. Jongeren beneden de 18 jaar komen nog veel te gemakkelijk aan drank binnen onze gemeente. De afgelopen jaren is er alleen ingezet op preventie bij naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholgebruik. In het nieuwe beleid zal het preventieve spoor nog

steeds de boventoon voeren om duidelijk te maken aan horecaondernemers en anderen wat de regels zijn en hoe het beleid in elkaar steekt. Ook zal toezicht en handhaving aan de orde komen.

Daarnaast is ook een toezicht- en handhavingsstrategie opgesteld, die onderdeel uitmaakt van deze nota. Bij het niet naleven van regels zal afhankelijk van de soort overtreding worden gehandhaafd.

De uitgangspunten en ambities voor toezicht en handhaving zijn:

1. Naleving van de normen uit de DHW en het behouden dan wel verhogen van naleefniveau van regels door doelgroepen;
2. Bedrijven en inwoners zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor naleving van de regels, voor zover mogelijk zullen zij zelfregulering toepassen en eventueel verantwoorden aan de gemeente.
3. Er wordt eerst ingezet op het preventieve spoor, voornamelijk voor zover het betreft leeftijdsgrenscontroles bij alcoholgebruik. Toezicht en handhaving worden ingezet om regelnaleving te verbeteren.

1.3 Opbouw van deze nota

De nota is net als de vorige nota opgebouwd uit de onderdelen: Preventie, Toezicht en Handhaving. Tot slot volgt er een paragraaf Evaluatie, Financiën en een paragraaf Proces en Planning.

2. Preventie

2.1 Doelstelling

De resultaten uit de laatste jongerenmonitor van de GGD (2015) waren over het algemeen teleurstellend. Hoewel de startleeftijd waarop jongeren gaan drinken gestegen is naar 15,2, drinken onze jongeren gemiddeld meer dan jongeren in de regio en neemt het binge-drinken toe, met name in de leeftijdsgroep 17-18 jarigen. Binge-drinken is het drinken van grote hoeveelheden alcohol (5 glazen of meer) bij één gelegenheid. Daarnaast willen we de naleving van de leeftijdsgrens omhoog krijgen.

Onze doelstelling is om ervoor te zorgen dat onze jongeren niet gaan drinken tot hun 18e jaar. Als lokale indicatoren hiervoor gebruiken we de percentages uit de jongerenmonitor van de GGD, de resultaten uit de jaarlijkse monitor Jij en je gezondheid en de [Jssellandscan](#).

Indicator	2015/2016		
	Klas 2	Klas 4	16-18
Heeft wel eens alcohol gedronken, (klas 2)	26 %	59 %	86 %
Binge drinken (5 glazen of meer bij een gelegenheid)	38 %	62 %	71 %
Afgelopen 4 weken dronken geweest	26 %	46 %	43 %
Ouders vinden alcohol drinken goed of zeggen er niets van	34 %	54 %	-
Startleeftijd	15,2		

Nieuwe lokale percentages komen in 2019 beschikbaar.

Landelijk beeld op dit moment is dat de startleeftijd nog licht stijgt. Het alcoholgebruik van jongeren tot 16 jaar neemt af, het gebruik van alcohol door jongeren tot 18 jaar stagneert en het binge-drinken neemt toe. Deze cijfers zijn afkomstig uit het meest recente [HBSC-onderzoek](#) (Health Behaviour Scoolaged Children).

Van onze lokale partners ontvangen wij signalen dat één van de grootste aandachtspunten ligt bij de ouders en de 18+-vrienden, die alcohol kopen en dit doorgeven aan hun kind, resp. vriend/vriendin. Dit

heet wederverstrekking. Vooral de ouders lijken zich nog onvoldoende bewust van de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik door jongeren.

Gelet op deze informatie willen wij voor de komende vier jaar de focus meer leggen op de bewustwording van schadelijk of problematisch alcoholgebruik, vooral gericht op ouders, zodat de percentages de komende jaren een positiever beeld geven.

2.2 Hoe gaan we dit bereiken

Net zoals de laatste vier jaar zullen we de komende jaren een uitvoeringsprogramma voor het betreffende jaar opstellen. De nu voorliggende nota geldt daarbij als uitgangspunt, maar we sluiten aan bij eventuele nieuwe (landelijke) ontwikkelingen en nieuwe cijfers rondom het gebruik en de verkoop van alcohol. In het Nationaal Preventieakkoord is al een mooie koers uitgezet.

2.3 Nationaal Preventieakkoord, Naar een gezonder Nederland

Staatssecretaris Blokhuis van het ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna: VWS) heeft samen met ruim 70 landelijke partners het Nationaal Preventieakkoord opgesteld. Een van de deelakkoorden richt zich op problematisch alcoholgebruik. Hieronder wordt onder andere verstaan “al het alcoholgebruik door jongeren onder de 18” en “het regelmatig binge-drinken”.

De ambitie voor 2040 is onder andere dat

- Het aantal scholieren (12-16 jr) dat ooit alcohol heeft gedronken daalt van 45% naar maximaal 25%
- Het deel van de scholieren dat de afgelopen maand alcohol heeft gedronken omlaag gaat van 25% naar 15%
- Onder het aantal jongeren dat de afgelopen maand heeft gedronken, het aantal dat binged van 71% naar 45% daalt.

Uiteindelijk is de doelstelling om tot 0% alcoholgebruik te komen onder de 18 jaar.

- De bewustwording van het eigen drinkgedrag en de effecten daarvan neemt toe, 80% van de Nederlanders van 12 jaar en ouder kent de belangrijke gezondheidseffecten.

We gaan mensen bewuster maken van hun drinkgedrag. Het moet minder vanzelfsprekend worden dat alcohol erbij hoort, waar je ook bent.

Het deelakkoord is onderverdeeld in vijf componenten:

A Alcohol en de school en studieomgeving

Inzet op school- en studieomgeving. Er komen onder meer extra middelen voor de Gezonde School in het basisonderwijs, waarbij de voorlichting nadrukkelijk gericht is op ouders, zodat zij goed voorbereid zijn voor het moment dat hun kind in aanraking komt met onder andere alcohol.

B Marketing van Alcoholhoudende drank

Alcoholmarketing wordt onder de loep genomen. Er wordt door de Nederlandse Brouwers en STIVA een code opgesteld voor verantwoorde marketing van alcoholvrij bier. Alcoholmarketing mag niet gericht zijn op jongeren en de koppeling sport en alcohol wordt minder vanzelfsprekend. Zo worden geen alcoholcontracten meer gesloten voor reclame langs amateurvoetbalvelden. En er komt binnen de sportsector een onderzoek naar “sponsoring en catering” van alcoholhoudende dranken en van andere producten die minder goed in een gezond voedingspatroon passen. Hierbij is er aandacht voor het voortbestaan en de mogelijkheden van de sportaanbieders.

C Bewustwording en vroegsignalering

Nederland is nog niet goed op de hoogte van gezondheids- en overige effecten van alcoholgebruik. Meer drinken dan één glas per dag leidt niet tot meer gezondheidswinst en is ongunstig, vanwege de verhoogde risico's op beroerte, borstkanker en darmkanker. Vroegtijdige herkenning van alcoholmisbruik en alcoholafhankelijkheid is van groot belang omdat behandeling in een vroeg stadium de beste kans geeft. Het ministerie van VWS zet de inzet op de NIX18 campagne (zonder ID) voort. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan het tegengaan van wederverstrekking. Bewustwording kan versterkt worden door het kennisniveau over de

gezondheids- en maatschappelijk effecten en het gebruik van alcohol te verhogen. Specifieke doelgroepen zijn onder andere studenten en plattelandsjongeren en natuurlijk hun ouders.

D Een gezonde sportomgeving

In 2040 biedt minimaal 80% van de sportverenigingen met een eigen kantine een gezonde sportomgeving aan. In 2025 ligt dit percentage al op 50%. Verenigingen krijgen hierbij ondersteuning. Er komen minimaal 10 model-gezonde-sport-kantines en een module gezond besturen. In 2025 is de naleving sterk verbeterd en maken alle verenigingen en barvrijwilligers actief gebruik van een e-learning Verantwoorde verstrekking ter bevordering van de deskundigheid, bij voorkeur aangevuld met een face-to-face training

E Naleving en handhaving bij leeftijdsgrens en dronkenschap

Gemeenten zullen nadrukkelijker handhaven op de naleving van de leeftijdsgrens. De VNG en VWS ontwikkelen samen een handhavingsprotocol, waarbij onder meer aandacht is voor de inzet van testkopers, handhaving bij doorschenken en dronkenschap, stimuleren van terugkoppeling van inspecties ter bevordering van collectief leren en verbeteren. Door sportverenigingen in Olst-Wijhe is al gesproken over het zogenaamde linker-rechter-rijtje-principe: "als sportclub wil je niet in het rechter rijtje staan".

De doelstellingen van het Nationaal Preventieakkoord en de daaruit voortvloeiende acties ondersteunen het beleid van onze gemeente.

In Olst-Wijhe zullen we de komende jaren opnieuw inzetten op communicatie en educatie.

2.4 Communicatie

Alcohol en gezondheid

Het is bekend dat alcoholgebruik door jongeren risico's *) heeft zoals onder andere:

- Veel alcohol drinken in korte tijd kan leiden tot een black-out en soms zelfs coma.
- Als jongeren vroeg beginnen met drinken, is de kans op verslaving op latere leeftijd groter.
- Alcohol vermindert zelfcontrole en versterkt grensoverschrijdend gedrag.
- Wereldwijd veroorzaakt alcoholgebruik 3,3 miljoen doden per jaar.
- Er is een verband tussen alcoholgebruik en schoolprestaties.
- Alcoholgebruik leidt tot een verhoogde kans op verkeersongevallen, zeker bij beginnende bestuurders, maar ook op de fiets.
- Alcohol vergroot de kans op hart- en vaatziekten, diverse vormen van kanker en depressies
- Alcohol en agressie gaan vaak samen, vooral bij jonge mannen.

*) Bron: Trimbosinstituut

We willen allemaal dat onze kinderen gezond opgroeien. Om die reden is het goed als jongeren zich bewust zijn van de gevaren. We blijven inzetten op de informatievoorziening richting de jongeren, hun ouders en hun omgeving:

Pilsie op z'n tied,....maar onder de 18 niet!

Communicatie van ons motto: "Pilsie op z,n tied, maar onder de 18 niet" blijven we uitdragen. De komende jaren zullen we zoveel mogelijk nieuwe vormen van communicatie gebruiken om de boodschap uit te dragen. Ook houden we vast aan een aantal beproefde maatregelen/activiteiten:

Driemaandelijkse mailupdate aan onze lokale partners

In deze mails staat de laatste stand van zaken, zoals:

- de stand van zaken van het uitvoeringsprogramma
- successen delen (ook ervaringen van buiten de gemeente ter lering en inspiratie)
- Informatie en aanmelden voor instructies of informatiebijeenkomsten
- Beschikbaarheid communicatiemiddelen
- Hoe bereik je ouders
- etc.

Belangrijk is wel dat onze partners aangeven welke ondersteuningsbehoefte zij hebben.

(Sociale) media

Actualiteiten delen we via de media, zowel via Huis-aan-Huis/Reklamix en De Stentor als via social media. We wensen jongeren veel plezier bij de feesten waarbij we nog wel even herinneren aan een pilsie op z'n tied. Aan de hand van tips van onder andere de jongeren uit onze regio werken we de social media-inzet verder uit.

Vlog

Vloggers zijn enorm populair onder jongeren. We onderzoeken de mogelijkheid om een bekende vlogger een vlog over alcoholgebruik te laten maken waarbij hij/zij bijvoorbeeld een ex-alcoholist bevraagd en met behulp van experts vertelt waarom alcoholgebruik zo slecht voor de jongere is. Eventueel kan ook in scène worden gezet wat er gebeurt als de jongere niet oplet door alcohol (valpartijen, aanrijdingen). We bekijken of hiervoor een samenwerking mogelijk is met Raalte, Deventer en Zwolle, omdat leerlingen uit onze gemeente ook in deze plaatsen op school zitten.

Aansluiten bij de NIX-18 en BOB-campagnes

Landelijk voert het Ministerie van VWS de NIX-18-campagne uit en worden er het hele jaar door BOB-campagnes gehouden. Deze campagnes hebben een jaarplanning. Wij sluiten aan bij deze campagnes en geven daar, voor zover mogelijk, een lokale tint aan. Zo zullen we

- "Blad van Nix, magazine voor ouders", beschikbaar stellen aan ouders
- Actief aansluiten bij de samenwerking Nix18 en Linda TV, door filmpjes en tests op onze website te delen
- Meedoen met de campagne *NIX zonder ID*. Uit onderzoek blijkt namelijk dat het vragen om ID bij veel verkopers van alcohol tot grote problemen leidt. Zij hebben meer behoefte aan ondersteuning en backup vanuit de lokale of landelijke overheid.

Documentaire studenten Windesheim

Vijf studenten van Hogeschool Windesheim hebben in 2018 in het kader van hun studie een documentaire gemaakt over "het alcoholgebruik onder de 18 jaar in Wijhe". Naast de documentaire hebben zij ook een interventieplan voorgesteld. De documentaire zullen wij beschikbaar stellen aan de Capellenborg, Tactus en de GGD om te gebruiken in het lesprogramma. De documentaire zal ook via onze website worden gedeeld.

2.5 Educatie

Informatievoorziening via school: THINK

De Capellenborg is dit jaar gestart met het project Think. Dit is een nieuw vak op school waarbij leerlingen gaan nadenken over zichzelf en elkaar: Hoe geef je je grenzen aan? Wat is een gezonde levensstijl; Hoe ga je om met verleidingen. Ouders zijn nauw betrokken bij dit project. Ons preventiebeleid sluit hier goed op aan. Think is nu nog een pilot. De Capellenborg heeft de gemeente gevraagd, als de pilot slaagt, om een financiële ondersteuning bij dit project.

Alcohol en verkeer

In het kader van verkeerseducatie op de Capellenborg krijgen de leerlingen uit de leerjaren 3 en 4 les over de gevolgen en het gevaar van alcohol en het verkeer. Educatieprojecten gericht op alcohol in het verkeer kunnen ook buiten school om ingezet worden.

Sport en gezondheid

De sportverenigingen kunnen hun alcoholbeleid van de vereniging onder de aandacht bij ouders tijdens jaarvergaderingen, de website en teambesprekingen. Tijdens het overleg met de sportverenigingen hebben zij aangegeven hiervoor wel toegerust en gesteund te willen worden door de gemeente en met elkaar "de competitie" te willen aangaan, wie de beste nalevingsresultaten heeft. Zij zijn er voorstander van om een, aangepaste, vorm van mysterykidsonderzoek voort te zetten. Wel met een positieve insteek. Verder is er al een kantine die op zaterdag bij jeugdwedstrijden geen alcohol schenkt.

Sport en naleving

Sportverenigingen geven aan dat zij moeite hebben om de naleving van de leeftijdsgrens goed ingebed te krijgen in de vereniging. Zij werken veel met wisselende vrijwilligers achter de bar. Zij doen hun best om geen alcohol te verkopen aan jongeren onder de 18, maar ervaren wederverstrekking als het grootste probleem. Wij blijven de IVA aanbieden. Deze kan ook op locatie gegeven worden. Daarnaast willen we de verenigingen ondersteunen door eenduidige tools te laten ontwikkelen en aan te bieden. Voor wat betreft wederverstrekking wordt volgens het Nationaal Preventieakkoord gezocht naar juridische mogelijkheden om hierop te kunnen handhaven. Als gemeente willen wij handelingsperspectief hebben en zullen de ontwikkelingen om wederverstrekking aan te pakken dan ook nauwgezet volgen.

IVA en training Dronkenschap en Doorschenken

We bieden iedere voorjaar, voorafgaand aan het evenementenseizoen een IVA aan, Instructie Verantwoord Alcoholgebruik. De IVA is bedoeld voor vrijwillige barmedewerkers van alle organisaties. Aanvullend daarop wordt er volgens het preventie-akkoord, een training dronkenschap en doorschenken ontwikkeld, speciaal gericht op verkopers bij evenementen en in de reguliere horeca. De training vloeit voort uit het stappenplan Dronkenschap en doorschenken, dit is een actieplan voor gemeenten. Samen met onze partners zullen wij onderzoeken of hierin aanknopingspunten zitten, zodat wij een dergelijke training ook in Olst-Wijhe kunnen organiseren.

Jeugdbeleid

In ons Integraal Jeugdbeleid is preventie een belangrijk onderwerp. Hieronder valt niet alleen alcoholgebruik, maar ook roken, drugsgebruik, gaming, sociale druk, etc. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is een belangrijke pijler in dit preventieve beleid. Het is een netwerkorganisatie waarin bijvoorbeeld jeugdgezondheidszorg (GGD), jongerenwerker, het Maatschappelijk werk en Tactus Verslavingszorg in samenwerken. Juist gespist op het preventieve voorveld. In gezamenlijkheid worden thema's integraal opgepakt. Wanneer het bijvoorbeeld gaat over middelengebruik en andere vormen van verslaving gaat het ook over opvoedondersteuning.

Preventieprogramma's bieden vaak geïntegreerde lessen. Op basisscholen verzorgen we nu al het programma Op Tijd Voorbereid, 5/6 scholen per jaar. Op de Capellenborg geeft Tactus aan alle leerjaren lessen over middelengebruik.

Informatie voor ouders

Zowel uit de informatie die wij van onze partners krijgen en vanuit het Nationaal Preventieakkoord blijkt dat er een informatieachterstand is bij ouders. Een van onze belangrijkste speerpunten voor de komende jaren is dan ook om ouders beter te informeren over de (gezondheids-) risico's van het gebruik van alcohol.

- Tactus en het Trimbosinstituut stellen folders en magazines ("Blad van Nix") voor ouders beschikbaar en er staat informatie op hun websites. Wij blijven deze (digitaal) beschikbaar stellen aan onze partners, maar ook via huisartsen, apotheek, CJG, etc.
- Onze eigen folder blijft ook beschikbaar via dezelfde kanalen.
- GGD IJsselland heeft informatie voor ouders op hun website staan. Op de website van de gemeente maken wij een verwijzing.
- Dit jaar is vanuit het CJG (in samenwerking met de jongerenwerker en IMPLUZ) vorm gegeven aan een cursus voor ouders over pubergedrag, waarbij het onderwerp alcoholgebruik ook is besproken. Vanuit het CJG zullen we dit de komende jaren verder gaan inzetten. En dan ook samen met de GGD, als CJG partner.
- Tactus organiseert cursussen "Help mijn kind gaat uit". Deze cursus kan in combinatie met de cursus voor ouders van pubers worden aangeboden.

Overige

We blijven communicatiematerialen en hulpmiddelen beschikbaar stellen, zoals ID-scanners, banners en posters. Met onze partners zijn we in overleg over de behoefte aan de ontwikkeling van nieuwe materialen.

2.6 Ketenbeleid

Ons huidige ketenbeleid is nog van kracht. Politie en Jongerenwerk bezoeken twee keer per jaar de keten die bij ons bekend zijn. Dit beleid wordt in 2019 geëvalueerd.

2.7 Inzet Mysterykids

Zowel de supermarkten, de sportverenigingen als de horeca hebben aangedrongen op het voortzetten van een vorm van mysterykidsonderzoek. Wel een onderzoek met een positieve insteek. Daarbij wordt gedacht aan het afsluiten van een convenant waarbij alle partners die daarbij zijn aangesloten een aantal keren per jaar worden bezocht. Bij een positief resultaat ontvangen zij van de gemeente een beloning. Zij dienen wel een geldbedrag in te leggen. Meedoen aan het convenant is niet verplicht, maar doe je niet mee dan val je onder de reguliere handhaving, (zoals bijvoorbeeld gebeurd in de gemeenten Utrecht en Nijmegen). Verder worden bij supermarkten ook mysterykids vanuit de brancheorganisatie ingezet. Deze resultaten worden met de gemeente gedeeld en meegenomen in de wijze van toezicht en handhaving.

3. TOEZICHT

De gemeente draagt zorg voor het gehele proces van vergunningverlening tot aan het toezicht op de naleving van de DHW. Jongeren beneden de 18 jaar komen binnen Olst-Wijhe nog veel te gemakkelijk aan alcoholhoudende drank. Om hieraan iets te veranderen wordt het toezicht op de DHW verscherpt. De problemen worden aangepakt op een wijze die aansluit bij de lokale situatie en problematiek. De gemeente maakt in de uitvoering van het toezicht eigen keuzes en heeft hiermee een sleutelpositie in de handhaving.

Om het toezicht zo goed mogelijk te laten aansluiten op de lokale situatie is er een toezichtstrategie opgesteld. Deze toezichtstrategie legt vast welke vormen van toezicht ingezet worden, de wijze waarop toezicht wordt uitgevoerd, de toezichtfrequentie en bij welke doelgroepen dit wordt ingezet. Om vervolgens, bij constatering van een overtreding, te kunnen handhaven is er een sanctiestrategie opgesteld waarin is aangegeven hoe er wordt omgegaan met de overtredingen en welke sanctiemiddelen er bij overtredingen worden ingezet.

3.1 Toezichthouders

De gemeente heeft zelf geen gecertificeerde alcoholcontroleurs in dienst. Als toezichthouder voor de DHW zijn de BOA's uit Deventer aangewezen. Aan de toezichthouder worden eisen gesteld. Deze zijn vastgelegd in de 'Regeling toezichthoudende ambtenaren Drink- en Horecawet.

De toezichthouder(s) zijn:

Aangewezen als Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) in domein I of II; en hebben het door de examencommissie van de NVWA goedgekeurde examen toezichthouder Drink- en Horecawet behaald.

3.2 Hotspots en risicoanalyse

Hotspots zijn locaties waar veel jongeren komen en alcohol proberen te kopen. Voorbeelden van hotspotlocaties zijn: discotheken, jongerencafés, muziek-evenementen, sporttoernooien en -evenementen, schoolfeesten, supermarkten, avondwinkels en slijterijen.

In het kader van het opstellen van het vorige preventie en handhavingsplan, vastgesteld op 16 december 2013 is voor het bepalen van de hotspots een risicoanalyse uitgevoerd. Van de locaties waar alcohol wordt verkocht, is allereerst een inschatting gemaakt hoe groot de kans is dat een jongere onder de destijds geldende leeftijdsgrens van zestien alcohol kan kopen. Aan de hand van een risicoanalyse is inzicht gekregen waar de risico's voor het niet-naleven van de regels van de DHW het grootst zijn en zijn prioriteiten gesteld voor het toezicht. Verder is onderzocht welke negatieve effecten kunnen optreden bij uitblijven van toezicht en hoe groot de kans is dat deze negatieve effecten optreden. De negatieve effecten wanneer de regels van de DHW niet worden nageleefd zijn:

- Gevaar voor de persoonlijk gezondheid
Een van de doelen van de DHW is het schadelijk alcoholgebruik onder jongeren (onder de 18 jaar) tegen te gaan. Schade voor de gezondheid kan optreden door het schenken of verkopen van alcoholhoudende drank aan jongeren onder de 18 jaar en het doorschenken van alcoholhoudende dranken aan personen die al dronken zijn. Bijvoorbeeld bij sportkantines blijkt dat uit landelijke cijfers dat de leeftijdsgrenzen slecht worden nageleefd. Bij restaurant ligt het risico lager, omdat daar vaak gezinnen komen.
- Aantasting leefbaarheid / verstoring openbare orde
Bij aantasting van de leefbaarheid valt te denken aan wangedrag van bezoekers of personeel. Bij verstoring van de openbare orde valt te denken aan alcohol gerelateerde verstoringen of mishandeling en/of drugshandel. Met name bij uitgaansgelegenheden en evenementen staat de openbare orde het meest onder druk.
- Oneerlijke concurrentie
Ongelijke kansen kunnen ontstaan door niet toegestane activiteiten in horecabedrijven of para commerciële instellingen (vaak recreatieve ruimte, buurtcentra en sportverenigingen) die ten koste gaan van andere horecabedrijven.

Voorts is op basis van het hiervoor genoemde een inschatting gemaakt van de kans dat één van bovenstaande effecten zich daadwerkelijk voordoet en is er een prioriteit gegeven per bedrijfstype. Voor de inschatting is gebruik gemaakt van landelijke onderzoeken naar de naleving van de leeftijdsgrenzen bij verkooppunten en naar de verhouding in de aanlopen door jongeren tussen de verschillende verkooppunten. Ook is gebruik gemaakt van lokale kennis van politie, toezichthouders en BOA's. Dit heeft geleid tot het volgende overzicht van locaties/type inrichtingen waar alcohol wordt verkocht met de daarbij behorende score van de risicoanalyse:

Soorten horeca	Kans	Negatieve Effecten	Risico
Alcohol schenken			
Commerciële vergunning			
kroeg	5	3	15
café/restaurant	4	2	8
restaurants	2	1	2
Para commerciële vergunning			
sportkantines	5	2	10
dorpshuizen	2	1	2
jeugdcentrum	4	2	8
Ontheffing artikel 35 DHW			
evenementen	5	3	15
Alcoholverkoop voor gebruik elders			
Commerciële vergunning			
slijterijen	2	1	2
Zonder vergunning			
snackbar	3	1	3
supermarkten	4	2	8

Tabel 1: De risico's per organisatietype schematisch weergegeven

Uitkomst en prioriteit toezicht

Naar aanleiding van bovenstaande tabel kan er worden afgelezen welke prioritering aan welk bedrijfstype kan worden gegeven:

- Kroeg, sportkantines en evenementen hebben een hoog risico.
Dit betekent dat hier proactief toezicht zal plaatsvinden en er zal actief worden toegezien op het naleven van de regels.
- Café/restaurant, jeugdcentrum en supermarkten hebben een gemiddeld risico en krijgen een gemiddelde prioriteit
Het toezicht op het naleven van de regels vindt actief plaats op probleemgebieden en minder intensief op overige gebieden. Daar vindt toezicht voornamelijk steekproefsgewijs plaats.
- De overige organisatietypen hebben een laag risico en krijgen een lage prioriteit.
Hier zal sprake zijn van passief toezicht. Alleen naar aanleiding van meldingen en/of klachten wordt toegezien op het naleven van de regels.

Naleefgedrag

Naleefgedrag kan de prioriteit met een punt naar boven of beneden beïnvloeden. De gemeenten hebben nog weinig ervaring met het naleefgedrag van specifieke groepen en activiteiten. Op basis van de wijze waarop bepaalde groepen acties ondernemen in het kader van de DHW wordt een inschatting gemaakt van het naleefgedrag.

3.3 Toezichtvormen

Onder toezicht wordt verstaan: “het houden van controle op de naleving van wettelijke regels”. Toezicht is geen doel op zich maar gericht op verhoging van het naleefgedrag. De eindverantwoordelijkheid voor naleving ligt immers bij de drankverstrekker zelf. De DHW toezichthouder krijgt in beginsel te maken met verschillende vormen van toezicht:

1. Toezicht op inrichtingen

Het toezicht op inrichtingen ziet op drankverstrekkende inrichtingen zoals horeca, supermarkten, slijterijen en para commerciële bedrijven. Het toezicht zal bestaan uit controle op de aanwezigheid en actualiteit van de vergunning of ontheffing, het voldoen aan de voorschriften bij de vergunning/ontheffing en andere bepalingen uit de DHW.

2. Controle leeftijdsgrenzen bij drankverstrekkers

Per 1 januari 2014 is de leeftijdsgrens voor alcoholgebruik verhoogd naar 18 jaar. De gemeente gaat steekproefsgewijs controleren op het schenken en/of verkopen van alcohol aan personen onder de 18 jaar. Daarnaast wordt ook op basis van signalen gecontroleerd. Deze controles zullen ook bij para commerciële instellingen plaatsvinden.

3. Controle evenementen

Evenementen trekken veel jongeren aan. Er is dus een grote kans dat er geschonken wordt aan jongeren die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt. De gemeente heeft een ID-scanner ter beschikking, die gebruik kan worden door evenementenorganisaties. De gemeente gaat tenminste 3 evenementen per jaar controleren waarbij zal worden gelet op overtredingen met betrekking tot de regels uit de DHW. Dit geldt voor zowel de jongeren zelf als ook de exploitant die de alcohol heeft verstrekt.

4. Incidentele controles

Controles naar aanleiding van klachten, meldingen of handhavingsverzoeken. Deze controles kunnen de vorm van een basiscontrole of leeftijdsgrenscontrole hebben.

5. Hercontroles

Indien bij een eerste controle een overtreding is geconstateerd die hersteld kan worden zal hiervoor een hercontrole moeten worden uitgevoerd.

6. Inzet van mysterykids

Voor controles op drankverstrekking aan jongeren onder de 18 jaar kunnen toezichthouders; de zogenaamde mysterykids, ingehuurd worden. Deze mysterykids kunnen toetsen of er daadwerkelijk alcohol wordt geschonken aan aanwezige minderjarigen. Van hun bevindingen maken zij een rapport op. Dit kan belangrijke informatie opleveren ten aanzien van het naleefgedrag van de regels van de DHW.

De inzet van mysterykids moet niet verward worden met de inzet van loktienaers. Bij deze vorm zal een minderjarige proberen alcohol te kopen en bij een geslaagde poging zal er direct verbaliserend worden opgetreden door een aanwezige BOA van de gemeente.

7. Controle leeftijdsgrenzen bij jongeren

Leeftijdsgrenzeninspecties bij jongeren richten zich op het aanwezig hebben van alcoholhoudende drank door jongeren die jonger zijn dan 18 jaar en zich in de openbare ruimte bevinden. Het toezicht ziet, naast de reguliere controles, toe op hotspots, plaatsen waar en tijdstippen waarop ('s avonds en in de weekenden) jongeren zich met alcoholhoudende dranken in de publiek toegankelijke ruimte begeven. Deze vorm van toezicht heeft veel raakvlakken met de openbare orde problematiek. De gemeente vindt deze controles een politietaak en zal hierover met de politie afspraken maken.

8. Oog en oor toezicht

De meeste inrichtingen worden ook regelmatig gecontroleerd door toezichthouders, BOA's, inspecteurs van de brandweer. De inspecteurs en toezichthouders en BOA's hebben elk hun eigen deskundigheid, maar als zij een verdachte situatie voor een andere taak waarnemen, wordt dit gemeld.

Ook ziet de gemeente erop toe dat de para commerciële instellingen geen bijeenkomsten van persoonlijke aard organiseren. Op basis van signalen en steekproefsgewijze controles wordt hierop toegezien.

9. Landelijke regels internetverkoop

In het Nationaal Preventieakkoord is opgenomen dat VWS bekijkt of er wettelijke nadere eisen in de DHW, mede in het kader van handhaafbaarheid, gesteld moeten worden aan de verkoop van alcohol via internet.

3.4 Uitgangspunten

De gemeente hanteert in het kader van toezicht de eerste drie vormen van toezicht (basis, leeftijdsgrenzen en evenementen) als uitgangspunt. Deze vormen de leidraad van alle uit te voeren controles. Daarbij zal primair worden ingezet op locaties die de prioriteit 'hoog' hebben gekregen.

De uren worden als volgt verdeeld:

- Toezicht bij sportverenigingen
- Toezicht bij de reguliere horeca;
- Toezicht bij de evenementen;
- Toezicht bij de supermarkten en de slijterij;
- Toezicht bij (overige) para commerciële instellingen.

Het hoofddoel van het preventie- en handhavingsplan DHW is het voorkomen dat personen onder de 18 jaar alcohol kunnen aanschaffen dan wel nuttigen in voor publiek toegankelijke plaatsen. De afgelopen vier jaar hebben we vooral ingezet op preventiemaatregelen. Veel gesprekken gevoerd en communicatiemiddelen ontwikkeld en ingezet. Ook zijn er convenanten afgesloten met de grote sportverenigingen en bijna alle supermarkten en de slijterij. Daarnaast hebben verschillende evenementenorganisaties een soort intentieovereenkomst met elkaar en de gemeente afgesloten met betrekking tot het alcoholmatigingsbeleid.

De afgelopen vier jaren heeft in het teken van preventie gestaan. De focus zal de komende jaren ook gelegd worden op toezicht en uiteindelijk bij overschrijding op handhaving. Consequente handhaving kan volgens het nationale preventieakkoord naleving van de regels door verstrekkers van alcohol sterk bevorderen.

De volgende onderwerpen hebben prioriteit:

- gebruik alcohol door jonger onder de 18 jaar bij sportverenigingen;
- gebruik alcohol door jonger onder de 18 jaar bij (overige) para commerciële instellingen;
- gebruik alcohol door jongere onder de 18 jaar bij evenementen;
- toezicht verkrijgbaarheid alcohol door jongere onder de 18 jaar in de reguliere horeca;
- toezicht verkrijgbaarheid alcohol door jongere onder de 18 jaar in supermarkten en slijterijen.

De acties die hierbij (steekproefsgewijs) kunnen worden uitgevoerd zijn:

- Actieve controle reguliere horeca, supermarkten en slijterij;
- Leeftijdsgrenscontrole
- Vergunning controle: de vergunning controle wordt uitgevoerd bij vergunning plichtige bedrijven en richt zich op de controle van de vergunning en de daaraan gekoppelde regels, bijvoorbeeld de aanwezigheid van de leidinggeven, een NIX18 sticker, geen alcohol schenken onder de 18 jaar en dergelijke.
- Gebruik huisregels verplichten door evenementenorganisaties. Indien zij aan kunnen tonen dat deze nageleefd worden, minder actief toezicht op deze organisaties.
- Verkrijgbaarheid c.q. verkoopverboden: de DHW kent diverse verkoopverboden. Zo mag een cadeauwinkel geen alcohol verkopen en een supermarkt geen sterke drank. Tijdens deze controle wordt gecontroleerd op dit verbod.
- Het convenant met de sportverenigingen continueren.
- Zelfregulering bij supermarkten door verantwoording eigen (leeftijdgrens)controles, eventueel met ondersteuning van hun brancheorganisatie.
- Uitvoeren mysterykidsonderzoek.

Opstellen huisregels evenementen

Door de gemeente Olst-Wijhe is een standaard set huisregels opgesteld. Deze huisregels kunnen één op één worden overgenomen, ter inspiratie van de eigen huisregels of ter aanvulling op de eigen huisregels. Als bijlage zijn de standaard huisregels opgenomen.

Indien een evenementenorganisatie kan aantonen dat hij de huisregels ophangt en naleeft of op een andere manier aantoont dat zij serieus bezig zijn met "Pilsie op z'n tied, maar onder de 18 niet" is het mogelijk om minder frequent meegenomen te worden in het actieve toezicht.

Blaastest

Ook is het mogelijk om als organisatie van een evenement, bij bezoekers onder de 18 jaar, een alcohol blaastest af te nemen. De politie heeft aangegeven organisaties als proef hierin te willen ondersteunen door een blaastest beschikbaar te stellen. De gemeente heeft in overweging om een blaastest aan te schaffen, zodat eenieder die daar behoefte aan heeft, hiervan gebruik kan maken.

Wederverstrekking

De wens vanuit de diverse doelgroepen is om de wederverstrekker ook te beboeten. Dit is helaas (nog) niet mogelijk. Wederverstrekking van alcohol is niet strafbaar op grond van de Drank- en Horecawet. Koninklijke Horeca Nederland (KHN) is het niet eens met de wetgever dat deze wederverstrekkers niet wettelijk strafbaar kan worden gesteld en pleit ervoor deze strafbaarstelling mee te nemen in de DHW, zodat de naleving van het alcoholbeleid voor ondernemers makkelijker wordt. Daarnaast is in het Nationaal Preventieakkoord ook als actie opgenomen dat VWS zich inzet om wederverstrekking strafbaar te stellen.

Wel kan in de huisregels opgenomen worden dat het verboden is alcohol door te geven aan een persoon onder de 18 jaar. De organisatie dient hier zelf op te handhaven en kan bij overtreding de wederverstrekker van het evenement(enterrein) verwijderen in verband met ongewenst gedrag.

Belonen goed (naleef)gedrag

Organisaties waarvan bekend is dat zij altijd volgens de voorschriften werken, worden minder vaak gecontroleerd. Door het belonen van goed gedrag wordt de verantwoordelijkheid bij de ondernemer/organisatie zelf gelegd, is er minder intensief toezicht noodzakelijk bij deze locaties en kan de beschikbare toezichtcapaciteit gerichter worden ingezet op potentiële probleemgebieden of inrichtingen /organisaties.

Deze acties kunnen zijn:

- Positief profileren in de (social) media (bijvoorbeeld met de uitdraging van het NIX18 beleid);
- Voeren van goed deurbeleid;
- Gebruik van polsbandjes;
- Inzetten blaastest;
- supermarkten en sportverenigingen die eigen beleid voeren om de verkoop aan minderjarigen te voorkomen;
- Overleggen positieve resultaten brancheorganisatie (bijvoorbeeld interne controle bij supermarkten met betrekking tot het NIX 18 beleid);
- Constructieve houding naar toezichthouders, politie en BOA's;
- Goede communicatie en interactie met omwonenden of anderen;
- Hanteren van huisregels;
- Actief deelnemen aan trainingen door brancheorganisatie, gemeente en dergelijke georganiseerd.

3.5 Inzet toezicht 2018-2022

Het is niet mogelijk om alle locaties te controleren (horeca, cafetaria's, sportkantines, supermarkten, de slijterij, evenementen etc.). Daarom zal jaarlijks een selectie worden gemaakt van de te controleren locaties en op welke dat toezicht wordt gehouden. Op welke manier en door wie het toezicht zal worden ingevuld, zal nog nader worden onderzocht.

De beschikbare uren voor toezicht zullen als volgt worden verdeeld en voor zover mogelijk gecombineerd:

- Er wordt minimaal 1 x per 5 jaar een basiscontrole uitgevoerd bij alle alcoholverstrekkers, te beginnen bij de reguliere horeca, op naleving van de regels van de DHW, APV en op basis van deze wetgeving geldende vergunningen / ontheffingen.
- Er wordt 3 x per jaar een leeftijdsgrenscntrole uitgevoerd bij horeca, supermarkten, snackbars en de slijterij. → In de jaren daarop wordt de controlefrequentie van deze leeftijdsgrenzeninspecties naar beneden toe bijgesteld, indien bij de leeftijdsgrenzeninspecties bij 60% of meer van de gecontroleerde branche niet overtreedt;
- Er wordt minimaal 1x per jaar bij de horeca in de avond-/nachten gecontroleerd op de aanwezigheid van een leidinggevende en/of barpersoneel aan jongeren onder de 18 jaar of aan reeds dronken personen alcohol schenkt.
- Er worden per jaar een aantal geselecteerde evenementen gecontroleerd op naleving van de regels van de DHW, APV en op basis van deze wetgeving geldende vergunningen/ontheffingen.
- Bij evenementen waarbij ontheffing is verleend voor het schenken van drank wordt steekproefsgewijs gecontroleerd op het schenken aan personen jonger dan 18 jaar.
- Klachten van reguliere horeca of derden op vermeende overtreding door para commerciële instellingen worden onderzocht.

Daarnaast:

Convenanten met sportverenigingen, supermarkten/slijterij

Met de sportverenigingen en de supermarkten/slijterij zijn de afgelopen vier jaren convenanten afgesloten. Met dit convenant conformeren ondernemers zich aan de Drank- en Horecawet met als doel het terugdringen van de verkoop van alcoholhoudende dranken aan jongeren.

Zowel vanuit alle supermarkten en slijterij als vanuit de sportverenigingen is aangegeven dat zij graag willen dat de met hen afgesloten convenanten worden verlengd en mogen wat hen betreft zelfs worden geïntensiveerd. De gemeente kan hiermee instemmen. Echter, hierbij wordt wel de Utrechtse methode gehanteerd. Indien er drie geslaagde aankoopogingen van alcohol door een jongere onder de 18 jaar plaatsvinden bij de sportvereniging, supermarkt of slijterij, wordt dit bedrijf weer meegekomen in het reguliere toezicht en handhaving en kunnen er boetes worden opgelegd conform het Alcohol- en horecasanctiebeleid Olst-Wijhe (three strikes out). Indien na dit jaar blijkt dat de ondernemer weer aan het convenant kan meedoen, doordat er geen geslaagde aankoopogingen meer hebben plaatsgevonden, is het mogelijk dat hij weer wordt toegelaten tot het convenant.

Mystery-guestonderzoek

Om een objectief beeld te krijgen van alcoholverkoop kan er een zogenaamd mystery-guestonderzoek worden uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek proberen jongeren alcohol te kopen zonder dat zij hiervoor de vereiste leeftijd hebben bereikt. Het onderzoek kan een goed beeld geven van de naleving van de DHW en de APV. De uitkomsten van het mystery-guest onderzoek kunnen als input dienen voor het bepalen van verdere controles, maar bieden mogelijk ook een aanknopingspunt om in gesprek te gaan over alcoholgebruik door jongeren en de naleving van de wet.

Ook is het mogelijk als waarschuwen niet meer helpt de mysterykids in het kader van de handhaving in te zetten. Dit past naar onze mening binnen het door de rechter eerder toegepaste 'Talloncriterium' (Tallon-arrest, HR 4 december 1979, NJ 1980, 356). Dit houdt in dat de verstrekker niet tot een andere handeling mag worden gebracht dan die waarop zijn/haar opzet reeds gericht was. Met andere woorden de verstrekker mag niet worden aangezet tot handelingen die hij vanuit zichzelf al niet zou verrichten. Dit betekent dat er geen bovenmatige uitlokkende werking van de mystery-shoppers uit mag gaan om de verstrekking van alcohol te laten plaatsvinden. De jongere mag bijvoorbeeld de verstrekker niet overhalen als deze in eerste instantie weigert alcoholische drank te verstrekken. Als prikkel zal worden onderzocht om dit instrument in te zetten bij inrichtingen en organisaties die structureel de regels overtreden, voornamelijk op gebied van alcoholverstreking aan jongeren onder de 18 jaar. Dat VWS vindt dat dit mogelijk moet zijn blijkt uit het Nationaal Preventieakkoord. Hierin staat dat zij gaat bekijken of de inzet van 17-jarigen bij de test aankoop wettelijk geregeld kan worden, als de inzet van 17-jarigen volgens het Handhavingsprotocol op juridische bezwaren stuit bij de rechter. Hieruit blijkt dat zij het noodzakelijk vindt dat gemeenten mysterykids in het kader van handhaving behoort te kunnen inzetten.

Eigen verantwoordelijkheid

Zoals eerdergenoemd kan de gemeente niet alles controleren. Er is ook een grote rol weggelegd, eigen verantwoordelijkheid en zelfregulering, voor de horeca zelf, eventueel ondersteund door hun brancheorganisaties. Zij hebben een eigen verantwoordelijkheid om de regels van de DHW na te leven. Dit geldt ook voor sportverenigingen, supermarkten, de slijterij en evenementen.

De gemeente zal ondersteuning bieden door materialen ter beschikking te stellen, zoals hiervoor genoemd bij preventie en met elkaar in overleg te gaan.

3.6 Overig toezicht/handhaving

Doorverwijzing naar Halt

Bij overtredingen van artikel 45 DHW, waarin is bepaald dat jongeren onder de 18 jaar strafbaar zijn als zij op een openbare plaats alcohol bij zich hebben of voor consumptie gereed hebben, kan er vanaf 1 januari 2014 ook doorverwezen worden naar Halt voor een leerstraf. De leerstraf wordt aangeboden aan jongeren van 12 tot 18 jaar die zijn aangehouden voor een delict waarbij alcohol een rol speelde. In de leerstraf hebben de ouders ook een duidelijk rol. Deze doorverwijzing kan op dit moment alleen door de politie gedaan worden. De politie (jeugdagent) werkt hierbij nauw samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin (hierna: CJG) en kan hen hierbij betrekken. De BOA's kunnen nog geen jongeren doorsturen naar Halt. Hiervoor is toestemming van het openbaar ministerie (OM) nodig. De gemeente Olst-Wijhe zal in regionaal verband het pleidooi ondersteunen deze doorverwijzing van de BOA's naar Halt mogelijk te maken.

Taken politie

Naast de gemeente, heeft ook de politie een toezicht- en handhavingstaak. Politieambtenaren zijn bevoegd strafrechtelijk een geldboete op te leggen en/of een doorverwijzing naar Halt, wanneer zij jongeren onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen aantreffen, die alcoholhoudende dranken aanwezig hebben of voor consumptie gereed hebben. Daarnaast kan de politie verbaliseren op grond van de Wet op de Economische Delicten (zoals bijvoorbeeld het geval van het schenken van alcohol in een horecabedrijf aan dronke klanten). Verder heeft de politie een signaleringsfunctie zodat de gemeente, samen met de politie, gericht (bijvoorbeeld op hotspots) kan optreden.

4. HANDHAVING

Er bestaat een beginselplicht tot handhaving. Wanneer de regels van de DHW, de APV of voorschriften uit vergunningen of ontheffingen niet worden nageleefd moet de gemeente handhavend optreden, door te waarschuwen en uiteindelijk door het opleggen van sancties. Drankverstreckers hebben te kennen gegeven positief te staan ten opzichte van een actiever handhavingsbeleid, mits dit in alle gevallen gelijkwaardig wordt toegepast en er coulanace is bij verstreckers die er alles aan doen om verkoop van alcohol onder de 18 jaar te voorkomen. De Koninklijke Horeca Nederland gaf aan dat handhaving de beloning is van de goede ondernemer. Ook uit het Nationaal Preventieakkoord blijkt dat consequente handhaving de naleving bevordert.

Om aan het bovenstaande te voldoen is het Alcohol- en Horecasanctiebeleid Olst-Wijhe opgesteld. Dit beleid is een uitwerking van deze nota. Het Alcohol- en Horecasanctiebeleid wordt na vaststelling van deze nota door de burgemeester vastgesteld.

In dit beleid wordt de sanctiestrategie van Olst-Wijhe uiteen gezet. In de sanctiestrategie is vastgelegd hoe de gemeente reageert wanneer zij constateert dat regels uit de DHW, de APV of voorschriften die verbonden zijn aan de DHW-vergunningen en ontheffingen niet worden nageleefd. Het belang van een sanctiestrategie is dat de gemeente vooraf kenbaar maakt hoe ze gebruik maakt van de bevoegdheid tot het opleggen van sancties. Daarbij is van belang deze bevoegdheid te gebruiken met inachtneming van wettelijke bepalingen en algemene beginsel van behoorlijk bestuur, zoals het verbod tot willekeur,

4.1 Beschikbare sanctie-instrumenten

De DHW kent verschillende sanctie-instrumenten. Er is onderscheid in bestuursrechtelijke en strafrechtelijke sanctiemogelijkheden.

4.1.1 Bestuursrechtelijk

Bestuurlijke boete

Op basis van artikel 44a van de nieuwe DHW is de burgemeester bevoegd om voor de daarin genoemde overtredingen een bestuurlijke boete op te leggen. Het opmaken van een bestuurlijke boete op basis van de DHW wordt gedaan door een door de burgemeester aangewezen toezichthouder. De bestuurlijke boete is onderdeel van de handhaving in het bestuursrecht. De bestuurlijke boete is een bestraffende sanctie. Dit betekent dat een aantal waarborgen, zoals de plicht tot het geven van cautie, gelden wanneer een bestuursorgaan voornemens is een bestuurlijke boete op te leggen. De hoogte van de bestuurlijke boete is vastgelegd in het Besluit Bestuurlijke boete Drank- en Horecawet.

De bestuurlijke boete is geschikt voor de handhaving van veel voorkomende en overlast gevende overtredingen in de publieke ruimte en voor 'lik op stuk' beleid. Dit is geregeld in artikel 44a van de DHW. Bijna alle overtredingen van de DHW zijn met een bestuurlijke boete aan te pakken, met uitzondering van enkele artikelen die strafrechtelijk moeten worden opgepakt. De hoogte van de bestuurlijke boete is bij de DHW afhankelijk van het aantal werknemers van de overtreder (I = minder dan 50 werknemers, II = 50 of meer werknemers)¹ en de aard/zwaarte van de overtreding:

- Categorie A: € 680,- (I) en € 1360,- (II)
- Categorie B: € 1020,- (I) en € 2040,- (II)
- Categorie C: € 1360,- (I) en € 2720,- (II)
- Bij recidive is sprake van verhoging met 50 of 100%.

Er wordt strafrechtelijk opgetreden als:

- de overtreding een direct gevaar voor de volksgezondheid of veiligheid van de mens tot gevolg heeft;
- het behaalde economisch voordeel als gevolg van de overtreding aanmerkelijk hoger is dan de bestuurlijke boete;
- de burgemeester artikel 19a DHW (three strikes out) toepast;
- de burgemeester een voornemen tot intrekken van de vergunning heeft gedaan.

Proces-verbaal

De artikelen 20 lid 6 en 7, 21 en 45 van de DHW kunnen alleen strafrechtelijk worden afgedaan. Er wordt een proces-verbaal opgemaakt als een overtreding van deze artikelen wordt geconstateerd. Het Openbaar Ministerie bepaalt de hoogte van de boete.

Intrekken/schorsen DHW-vergunning

De burgemeester kan de DHW-vergunning intrekken op grond van de in artikel 31 van genoemde intrekkinggronden. Daarnaast kan de vergunning geschorst worden voor maximaal 12 weken op basis van artikel 32 van de DHW.

Toepassen last onder bestuursdwang (inclusief stilleggen alcoholverkoop in de detailhandel)

De grondslag voor bestuursdwang door de burgemeester staat omschreven in artikel 125, lid 3 van de Gemeentewet. Artikel 19a (three strikes out) en artikel 44 (medewerking verlenen aan een toezichthouder) van de DHW geven de burgemeester specifieke bevoegdheid tot het toepassen van bestuursdwang. Onder bestuursdwang wordt verstaan 'het feitelijk handelen door of vanwege een bestuursorgaan tegen hetgeen in strijd met de regels is gedaan, gehouden of nagelaten'. Bestuursdwang wordt toegepast, nadat de overtreder door het bevoegd gezag in de gelegenheid is

¹ Grote bedrijven worden geacht beter te kunnen sturen op de naleving en bij niet naleving zullen de boetes daarom hoger zijn.

gesteld om de overtreding en de gevolgen daarvan ongedaan te maken. De kosten van de toegepaste bestuursdwang worden op de overtreder verhaald.

→ 'Three strikes out': Op basis van artikel 19a van de DHW kan de burgemeester de verkoop van zwakalcoholhoudende drank stilleggen voor minimaal 1 week en maximaal 12 weken. Deze sanctie kan worden toegepast als artikel 20 (leeftijdsgrenzen) 3 keer wordt overtreden binnen een periode van 1 jaar.

Sluiting van een horecagelegenheid

Dit is een vorm van bestuursdwang op basis van artikel 174 van de Gemeentewet. Met dit instrument kan een illegale situatie daadwerkelijk worden beëindigd.

Opleggen last onder dwangsom

Op basis van artikel 5:32 van de Algemene Wet Bestuursrecht gelet op artikel 125, lid 3 van de Gemeentewet heeft de burgemeester de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom. Een dwangsom is de sanctie waarbij de overtreder per tijdseenheid, per overtreding of ineens een geldbedrag verbeurt, indien of zolang de overtreding voortduurt of de gevolgen daarvan niet ongedaan zijn gemaakt. De hoogte van de dwangsom is afhankelijk van de zwaarte van de overtreding.

Verwijderen van bezoekers

Artikel 36 van de DHW geeft de burgemeester de bevoegdheid om personen de toegang tot ruimtes te ontfangen waar in strijd met de wet alcoholhoudende drank wordt verstrekt.

4.1.2 Strafrechtelijk

In de DHW is de strafbaarstelling van alcoholverstrekking aan jongeren onder de 18 jaar geregeld. Op basis van de DHW zijn jongeren strafbaar wanneer zij alcoholhoudende drank aanwezig hebben op 'voor het publieke toegankelijke plaatsen' (bijvoorbeeld een horecagelegenheid of de openbare weg), dus niet thuis, in een slijterij of supermarkt waar alcohol voor gebruik elders dan ter plaatse wordt verstrekt. De boete is € 45,- als de jongere tussen de 12 en 16 jaar is. Bij 16 of 17 jaar is de boete € 90,-.

4.1.3 Uitgangspunten

In de strategie is beschreven welke bestuurlijke sancties Olst-Wijhe neemt als een horecaondernemer in de zin van de DHW de regels overtreedt. Eenduidige stappen in de handhaving bij vergelijkbare type overtreding. Dit maakt het overzichtelijk.

De gemeente biedt de partners in de samenleving de ruimte. In die gevallen waarin een degelijk eigen beleid wordt gevoerd en nageleefd kan worden afgezien van actief toezicht door de gemeente en hoeft toezicht alleen dan plaats te vinden wanneer signalen (intern of extern) daartoe aanleiding geven. Ondernemers moeten in de eerste plaats zelf het toezicht op zich nemen. Daarnaast kan steekproefsgewijs worden vastgesteld of betrokkenen zich aan de regels houden. Is dat niet het geval, dan kan verhoogd toezicht worden ingesteld en kan snel worden opgetreden bij volharding, waarbij direct een boete wordt opgelegd. Bij high trust hoort ook high penalty. Op deze manier kan toezicht en handhaving effectief worden ingezet en dient het als sluitstuk van het DHW-beleid.

Nalevingcommunicatie

Het effect van toezicht en handhaving kan toenemen door communicatie als extra instrument in te zetten. Planmatige communicatie gekoppeld aan toezicht en handhaving, om de naleving van wet- en regelgeving te bevorderen, wordt ook wel handhaving- of nalevingcommunicatie genoemd. Het werkingsprincipe is gebaseerd op het vergroten van de subjectieve pakkans. Hoe hoog schat iemand die de regels overtreedt, de kans in dat hij bij een controle gepakt wordt? Deze subjectieve pakkans is medebepalend voor het uiteindelijke naleefgedrag.

Communicatie kan op verschillende momenten en manieren ingezet worden. Een voorbeeld is de 'zichtbare leeftijdsgrenzencontrole', waarbij de inspecteurs de controles in uniform uitvoeren. Dit heeft een preventieve werking. Ook kan gecommuniceerd worden over toezichtplannen, resultaten van nalevingonderzoek en handhavingacties en best practices binnen de gemeente.

Als er overtredingen worden geconstateerd en de gemeente overgaat tot het opleggen van boetes, dwangsommen of schorsing van de vergunning, kan dit publiekelijk kenbaar gemaakt worden (naming and shaming).

4.1.4 Sanctiebeleid Olst-Wijhe

Omdat iedere situatie en overtreding anders is en maatwerk vraagt, zijn per overtreding de stappen uitgewerkt die leiden naar sanctionering. Daarmee is bij een bepaalde overtreding duidelijk welke sanctie er geldt en wat eventuele vervolgstappen in het traject zijn. De sancties zijn bij herhaling van de overtredingen oplopend van aard. Er wordt geen waarschuwing vooraf gegeven. Voor de handhaving van de regels voor horecagelegenheden wordt een onderscheid gemaakt tussen drie categorieën overtredingen. Hoe ernstiger de overtreding, hoe zwaarder de sancties.

- Overtredingen (categorie I)
- Ernstige overtredingen (categorie II)
- Zeer ernstige overtredingen (categorie III)

Naast toezicht en handhaving op de directe artikelen uit de DHW is er ook toezicht op artikelen die in de APV zijn vastgelegd. Ook deze zijn in de sanctietabel opgenomen.

Voor organisaties van bijvoorbeeld evenementen wordt het uitgangspunt gehanteerd dat bij het stelselmatig niet nakomen van vergunningvoorschriften en afspraken er een aantal jaren geen vergunning meer verleend zal worden.

4.1.5 Hoogte dwangsom

De hoogte van de (last onder) dwangsom is niet in de sanctietabel opgenomen. Dit zal per geval worden bekeken. Het opleggen van een last onder dwangsom heeft tot doel het ongedaan maken van een overtreding of het voorkomen van verdere overtredingen. Het bedrag moet in een redelijke verhouding staan tot de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsomoplegging. Leidraad voor Olst-Wijhe is een dwangsom op te leggen vergelijkbaar met driemaal de hoogte van de wettelijke bestuurlijke boetes. Hierdoor zal er naar alle waarschijnlijkheid voldoende prikkel uitgaan om de overtreding te beëindigen of herhaling te voorkomen. Voor een overtreding waarvoor een bestuurlijke boete geldt van € 1.360,- wordt dan bijv. een last onder dwangsom opgelegd van € 4.080,-.

5. Evaluatie

Om te kijken of de doelstellingen worden behaald zal er in 2021 een evaluatie plaatsvinden, waarbij opnieuw wordt gekeken of er nieuwe inzichten zijn en of dit plan bijgesteld moet worden.

6. Financien

Voor preventie is op dit moment € 8.600,- beschikbaar. Om alle preventiemaatregelen te kunnen uitvoeren is meer budget noodzakelijk. Structureel gaat het om een bedrag van € 8.400,- extra. In het Nationaal Preventieakkoord zijn aan gemeenten geen financiële middelen beschikbaar gesteld om problematisch alcoholgebruik tegen te gaan.

Communicatie		Totaal €
Materialen	Aanvulling bestaande materialen <u>Nieuw</u> : nieuwe materialen zoals bewerking documentaire, hulpmiddelen handhaving, zoals NIX zonder ID, inzet Vlogger, beloningen goed naleefgedrag	€ 2.500,-
Educatie:		
Educatie basis- en voortgezet onderwijs	<u>Nieuw/extra</u> Op aangeven van de gemeenteraad bij de evaluatie van de vorige nota op alle basisscholen het programma Op Tijd Voorbereid aanbieden, waarvan sommige ivm grootte/combi-klassen 1x per 2 jaar. Daarnaast in overleg met Capellenborg educatieprogramma bieden waarbij het voor de hand ligt om aan te sluiten bij project Think.	€ 6.500,-
Instructies barpersoneel	<u>Nieuw</u> Extra IVA (er zit 1 instructie in het basispakket van Tactus) Aanvullende training barpersoneel in combinatie met mysterykidsonderzoek/ leeftijdsgrenscontroles	€ 1.000,-
Mysterykidsonderzoek/leeftijdsgrenscontroles	<u>Nieuw</u> Organisaties geven aan gecontroleerd te willen worden, maar op een open en transparante manier, met extra instructies. Daarom een onderzoek en start inzet van een (compleet) pakket van mysterykids/ leeftijdsgrenscontroles door een externe organisatie. De vorige onderzoeken kostten gemiddeld € 2.500,- per jaar.	€ 5.000,-
Cursus/instructies voor ouders en pubergedrag	<u>Nieuw</u> De focus in deze nota ligt op de ouders, daarom deze nieuwe inzet: training Ouders en pubergedrag en/of in combinatie met het project Think van de Capellenborg	€ 2.000,-
Totaal		€ 17.000,-

De inzet op toezicht en handhaving vraagt niet om extra middelen. De benodigde capaciteit van de BOA's voor de uitvoering van deze taak past binnen de beschikbare reguliere capaciteit van de BOA's.

7. Proces en Planning

In het voortraject tot de totstandkoming van deze nota is gesproken met:

- Supermarkten (10 september 2018)
- Sportverenigingen (27 september 2018)
- Horeca (27 september 2018)
- Onderwijs (18 oktober Capellenborg, evaluatie OTV in december)
- GGD IJsselland (18 oktober)
- Tactus verslavingszorg (22 oktober)
- Evenementenorganisaties (8 november 2018)

Op 13 december 2018 is de ambtelijke conceptversie van de Nota Preventie- en Handhaving DHW, samen met de inclusief de nota Alcohol- en Horecasanctiebeleid toegestuurd aan al onze partners.

Zij hebben tot 22 januari 2019 de mogelijkheid om hun reactie te geven.

De collegebehandeling is op 5 februari 2019

De raadsvergadering is op 25 februari 2019.

Bijlage: Inspraakreacties

Inspraakreactie van:	Inhoud:	Reactie gemeente:
Aldi	<ul style="list-style-type: none"> • Goed om te zien dat er zoveel middelen en samenwerking blijft bestaan om vanuit alle kanalen de verkoop van alcohol aan jongeren gezamenlijk te bestrijden • Middelen als ID scanners, zoals benoemd, vind ik een goed idee. ik zou graag willen weten hoe dit werkt en hoe ik hier aan kan komen • Alle promotionele middelen om de campagne onder de aandacht te brengen onder de klant, maar vooral onder het personeel die de controle moet doen, juich ik toe. t.z.t. zou ik de beschikbare middelen voor onze winkel willen ontvangen • Als ik het goed heb gelezen is het voorstel om vanuit het convenant te werken, waarmee je na drie opeenvolgende fouten in de geldelijke sancties terecht komt. klopt dit? • Wat zijn de kosten om aan dit convenant mee te kunnen doen? Dit moet ik met het hoofdkantoor bespreken 	<p>Dank voor de reactie.</p> <p>De communicatiemiddelen zullen beschikbaar worden gesteld aan de Aldi. De ID-scanners zijn bedoeld voor onze vrijwilligersorganisaties. Binnen de supermarktbranche zijn er eigen tools beschikbaar om ID's te scannen.</p> <p>Het verder werken vanuit een convenant is een voorstel vanuit het beleidsplan. Of dit daadwerkelijk gaat gebeuren, is afhankelijk van het raadsbesluit. Indien conform het voorstel vanuit het beleidsplan wordt besloten dan kan het convenant met de Aldi worden afgesloten. Over de intensiteit van de inzet van de mysterykids kunnen pas afspraken gemaakt worden nadat duidelijk is geworden of de extra middelen die voorgesteld worden beschikbaar komen (voorstel is om deze als beleidswens mee te nemen in de Kadernota 2020 – 2023). Ook zal hierin worden meegenomen wat de consequenties zijn van het niet voldoen aan het convenant.</p> <p>De kosten voor deelname aan het convenant bedragen € 690,- per jaar. Dit bedrag kan de deelnemer terugverdienen door goed te presteren in het mysterykidsonderzoek.</p>
Koninklijke Horeca Nederland	<p><u>Nota Preventie & handhaving DHW :</u> Inhoudelijk prima plan.</p> <p>De KHN is ook partner van het recentelijk getekende preventieakkoord dus dit gedeelte is geheel duidelijk. Het lijkt het KHN zeker goed om het project Pilsie op z'n tied door te zetten en daarnaast aan te sluiten bij de landelijk campagnes, zoals Nix 18. Dit kan elkaar alleen maar versterken. Verder is aandacht voor huisregels en wederverstrekking wenselijk. Binnenkort zal de landelijk evaluatie van de Drank- en Horecawet (hierna: DHW) plaatsvinden met het ministerie en daarbij zal KHN ook pleiten voor een boete voor de wederverstrekkers, deze is namelijk nu lachende derde in een overtreding. KHN lijkt het ook goed dat er draagvlak is om</p>	<p><u>Nota Preventie & Handhaving DHW:</u> Dank voor de reactie.</p> <p>De jurisprudentie rondom de mystery kids houden wij goed in de gaten. Echter, de gemeente voelt zich wel gesteund door VWS. In het Nationaal Preventieakkoord staat dat er wordt gekeken of test aankopen door 17-jarigen wettelijk kunnen worden geregeld, indien dit toch op juridische bezwaren stuit bij de rechter.</p> <p>Het verder werken vanuit een convenant is een voorstel vanuit het beleidsplan. Of dit daadwerkelijk gaat gebeuren, is afhankelijk van het raadsbesluit. Over de intensiteit van de inzet van de mysterykids kunnen pas afspraken gemaakt worden nadat duidelijk is geworden of de extra middelen die</p>

	<p>het convenant te verlengen. Dit lijkt KHN ook goed. Voorts wijst het KHN er op dat er op dit moment een rechtszaak loopt of mystery Kids (testkopers) wel of niet mogen en de gemeente deze uitspraak goed om dit in de gaten houden want het zou zo maar kunnen dat deze manier van controleren verboden wordt in de toekomst.</p>	<p>voorgesteld worden beschikbaar komen (voorstel is om deze als beleidswens mee te nemen in de Kadernota 2020 – 2023).</p> <p>We onderschrijven overigens het pleidooi van KHN om wederverstrekkers te beboeten.</p>
Politie	<p>Geen opmerkingen, stukken zien er in eerste instantie prima uit. Geen aanvulling hierop ontvangen.</p>	<p>Dank voor de reactie</p>
Albert Heyn en Plus	<p>Op zich een prima plan. Weet dat wij er vanuit onze organisaties ook alles aan doen om de verkoop onder de 18 van alcohol en tabak terug te dringen.</p> <p>We hebben hier met zijn allen een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Om een goed beeld te krijgen vragen wij wel om controles ook overdag te doen waar veelal onze vaste medewerkers werken. Ervaring leert dat de controles vaak in avonden plaatsvinden en in het weekend. Dan worden vaak alleen de parttimers gecontroleerd.</p> <p>Mocht het onverhoopt toch ergens misgaan dan hoop ik dat jullie rekening houden met de aangeleverde documenten waarin wordt aangegeven wat wij allemaal wel niet doen.</p>	<p>Dank voor de reactie.</p> <p>Als wij verder gaan werken vanuit een convenant, dan zullen we deze wensen meenemen. Uitgangspunt van ons beleid is dat wij goed gedrag, op welke manier dan ook getoond, kunnen “belonen”. Dit zou ook kunnen zijn dat we bij aantoonbare inzet alsnog geen boete uitdelen. Het opnieuw werken met een convenant is afhankelijk van het raadsbesluit. Over de intensiteit van de inzet van de mysterykids kunnen pas afspraken gemaakt worden nadat duidelijk is geworden of de extra middelen die voorgesteld worden beschikbaar komen (voorstel is om deze als beleidswens mee te nemen in de Kadernota 2020 – 2023).</p>